

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Horváth Anikó ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Horváth Jenő ügyvéd által képviselt alperes ellen, biztosítási összeg megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. június 20. napján meghozott, 16.G.40.144/2007/84. számú ítélete ellen, a felperes részéről 86., az alperes részéről 87. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az alperest terhelő késedelmi kamat mértéke 2005. január 1-től a kifizetés napjáig helyesen a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyezik meg.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget, valamint térítsen meg az államnak felhívásra 515.000 (ötszázötvenezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperes jogelődje 2001. május 25-én vagyont biztosítási szerződést kötöttek. A szerződésben a kockázatviselés helyeként a szám alatti telephelyet jelölték meg, a biztosított vagyontárgyak között pedig feltüntették a telephelyen raktározott árukészletet is. A szerződés biztosítási eseményként határozta meg a tűzkárt. A felek a raktárkészletre vonatkozóan 100.000.000 forint biztosítási összeget és 50.000 forint önrészt kötöttek ki. A felperes telephelyén 2002. július 7-én tűz keletkezett, amiben megsemmisült a felperes telephelyen tárolt teljes árukészlete. A felperes bejelentette az alperesnek a biztosítási összeg megfizetése iránti igényét, az alperes azonban elzárkózott az árukészletre vonatkozóan megállapított biztosítási összeg teljesítése elől. A felperes az alperessel szemben fennálló követeléséből 12.881.000 forintot másra engedményezett.

A felperes a módosított keresetében 82.651.322 forint tőkének, utána 2002. október 19. napjától a kifizetés napjáig járó örvényes mértékű késedelmi kamatnak, valamint a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését arra alapította, hogy a peres felek között létrejött vagyonszolgáltatási szerződésben meghatározott tűzkár biztosítási esemény bekövetkezett, ezért az alperes köteles teljesíteni a szerződésben vállalt biztosítási szolgáltatást.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes per költségekben marasztalására irányult. Elismerte a biztosítási esemény bekövetkezését, azonban vitatta a felperest a tűz következtében ért kár összegét.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 19.199.000 forint tőkét, utána 2002. október 19. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 2.447.465 forint per költség megfizetésére és 735.210 forint kereseti illeték megtérítésére, az alperest 164.790 forint kereseti illeték megtérítésére kötelezte. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes, mint biztosított és az alperes, mint biztosító között a Ptk. 536. § (1) bekezdésében és 548. §-ában körülírt vagyonszolgáltatási szerződés jött létre. Rögzítette, hogy a biztosítási szerződésben meghatározott tűzkár biztosítási esemény 2002. július 7-én bekövetkezett. Rámutatott, hogy a leégett raktárépület tulajdonosa nem a felperes, ezért a felperes nem tarthat igényt az épületben keletkezett károk megtérítésére. Kifejtette, hogy a biztosítási szerződés alapján az alperes biztosítási szolgáltatásként a tűzben megsemmisült áruk tényleges forgalmi értékének a megtérítésére köteles. **M. Gy.-né** igazságügyi szakértő aggálytalannak ítélte szakvéleménye alapján a tűzben megsemmisült árukészlet értékét 32.130.000 forint erejéig fogadta el bizonyítottan. Ebből levonta az engedményezett 12.881.000 forintot, valamint az 50.000 forint önrészt. **V. M.** magánszakértő szakvéleményét azért nem találta alkalmasnak a kirendelt szakértő véleményének a megcáfolására, mert a magánszakértő nem az áruk tényleges forgalmi értékét vizsgálta, hanem azok beszerzési értékét tekintette forgalmi értéknek. Az alperest 2005. január 1-jétől terhelő késedelmi kamat mértékét a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján határozta meg, míg a per költség és a kereseti illeték viseléséről a peres felek pernyertességének arányára figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását, és az alperes marasztalásának 27.786.334 forintba való felemelését indítványozta. Kérte továbbá az alperes javára megállapított ügyvédi munkadíj mérséklését is. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság **M. Gy.-né** szakvéleményét fogadta el érdemi döntése alapjául. Előadta, hogy a szakértő a hozzá intézett kérdésekre nem tudott egyértelmű és kimerítő

választ adni, szakvéleménye, annak kiegészítései és szóbeli nyilatkozatai aggályosak. Rámutatott, hogy egyes kérdésekre a szakértő csak a szóbeli meghallgatása során adott választ, az elsőfokú bíróság azonban nem adott lehetőséget a felperesnek arra, hogy a szakértő által alkalmazott elvvel kapcsolatos álláspontját részletesen kifejtse. Kifogásolta, hogy a szakértő a megsemmisült árukészlet értékét valamennyi árufajta tekintetében egységesen a bizonylatokon feltüntetett beszerzési érték harmadában határozta meg. Állította, hogy a megsemmisült áruk túlnyomó részben a piaci forgalomban nehézség nélkül beszerezhető márkás termékek voltak. Okfejtése szerint a szakvélemény aggályossága új szakértő kirendelését indokolta volna, az erre irányuló indítványának azonban az elsőfokú bíróság nem tett eleget. A felperes álláspontja szerint, ha a felperes csak az áruk keresetlevélben megjelölt értékének a harmadára jogosult, akkor a teljes követelésből engedményezett összegnek is csak a harmada vehető figyelembe, és vonható le a felperest megillető összegből. Előadta, hogy az épületkárok megtérítése iránti követelésétől elállt, az elálláshoz pedig az alperes perköltségigény nélkül hozzájárult. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a kereset összege tekintetében iratellenes és téves. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az elállást nem vette figyelembe a perköltség összegének a megállapítása során. Hivatkozott arra is, hogy az alperes javára megítélt perköltség nem áll arányban az alperest képviselő ügyvéd perben kifejtett tevékenységével. Kérte, hogy a bíróság a megváltoztatott marasztaláshoz igazodóan rendelkezzen az elsőfokú perköltség és illeték viseléséről.

Az alperes fellebbezése a marasztalását terhelő késedelmi kamat mérséklésére irányult. Hivatkozott arra, hogy a Ptk. 301/A. §-a csak abban az esetben alkalmazható, ha a kamatfizetési kötelezettséget megalapozó szerződés 2004. május 1-je után keletkezett, a peres felek szerződése azonban korábban jött létre.

A peres felek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet ellenérdekű fél fellebbezésével támadott rendelkezéseinek a helyben hagyását indítványozták.

Egyik peres fél sem támadta a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 19.199.000 forint tőke megfizetésére kötelező rendelkezését. Ez a rendelkezés a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedett. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a fellebbezéssel támadott rendelkezéseit bírálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperes fellebbezése megalapozatlan, míg az alperes fellebbezése megalapozott.

A felperes biztosítási szolgáltatás teljesítése iránt terjesztett elő keresetet, ezért a perben azt kellett vizsgálni, hogy a biztosítási összeg megfizetésének a feltételei fennállnak-e.

A perben a peres felek között nem volt vitás az, hogy a közöttük létrejött vagyonbiztosítási szerződésben meghatározott tűzkár biztosítási esemény

bekövetkezett. A peres felek között vita csupán a tűz következtében keletkezett kár mértéke, a tűzben megsemmisült árukészlet értéke körében bontakozott ki.

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást úgy, hogy ennek a törvényi rendelkezésnek az értelmében a felperest terhelte a tűzben megsemmisült árukészlet értékének a bizonyítása.

Ennek a bizonyítási kötelezettségének a felperes szakértői bizonyítással kívánt eleget tenni.

A perben kirendelt **M. Gy.-né** igazságügyi szakértő a felperes által a rendelkezésére bocsátott bizonylatok és egyéb dokumentumok, valamint a tanúvallomások alapján állapította meg a tűzben megsemmisült árukészlet értékét.

A Pp. 182. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a szakértő köteles a bíróság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni. A fél erre irányuló indítványa alapján a bíróság más szakértőt rendelhet ki.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy **M. Gy.-né** igazságügyi szakértő szakvéleménye nem szenved a Pp. 182. § (3) bekezdésében felsorolt hibákban. A szakértő a kiegészítő szakvéleményeiben és a per tárgyalásán szóban tett nyilatkozataiban a szükséges felvilágosítást megadta, a felek hozzá intézett kérdéseire választ adott. A kiegészített szakvélemény nem homályos, nem hiányos és nem tartalmaz önmagának ellentmondó megállapításokat.

Egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bírósággal abban is, hogy **V. M.** magánszakértő szakvéleménye nem volt alkalmas a perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapításainak a megcáfolására. Helyesen mutatott rá ugyanis az elsőfokú bíróság arra, hogy a vagyonbiztosítási szerződés alapján az alperes a tűzben megsemmisült áruk tényleges, és nem a beszerzési értékével megegyező összegű biztosítási szolgáltatás teljesítésére volt köteles. **V. M.** magánszakértő a szakvéleményében a beszerzési értéket, és nem az áruk tényleges forgalmi értékét határozta meg.

A perben a felperes nem szolgáltatott egyéb olyan bizonyítékot vagy más adatot, ami alkalmas lett volna **M. Gy.-né** igazságügyi szakértő megállapításainak a megcáfolására. Önmagában az, hogy a felperes vitatta a szakértő megállapításainak a helyességét, egyéb bizonyíték vagy adat hiányában nem teszi aggályossá a szakvéleményt. Ilyen körülmények mellett új szakértő kirendelése nem volt indokolt, és az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt azzal, hogy a

felperes újabb szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványának nem adott helyt. Eljárási szabálysértés hiányában az ítélőtábla nem látott lehetőséget a Pp. 252. § (2) bekezdésének az alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére.

A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkészt voltának a jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

A felperes a perben 32.130.000 forint összegű kárt tudott bizonyítani, az ezt meghaladó kárának bizonyítása nem vezetett eredményre. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy a felperest 32.130.000 forint kár érte a tűzesettel okozati összefüggésben.

A Ptk. 329. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

A felperes az alperessel szemben fennálló biztosítási összeg iránti követeléséből nem a követelés meghatározott hányadát, és nem is a sikeresen érvényesített követelés arányos részét, hanem meghatározott összeget, 12.881.000 forintot engedményezett. Ennek az engedményezett 12.881.000 forintnak a tekintetében a felperes mint régi jogosult helyébe az engedményes lépett, és ennek a követelésnek a jogosultjává az engedményes vált. Az engedményezés azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy a követelésnek az engedményezett részét a felperes nem jogosult érvényesíteni a perben. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor a felperest a vagyonbiztosítási szerződés alapján megillető biztosítási összeget a teljes engedményezett összeggel, 12.881.000 forinttal csökkentette.

A felperes a fellebbezésében megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le az épületkárok megtérítése iránti kereseti kérelemtől történt elállásának a jogkövetkezményeit az elsőfokú perköltség viselése körében. A keresettől történő részbeni elállásra ugyanis az elsőfokú eljárásban nem került sor, hanem a felperes a keresetét leszállította. Ennek következtében az elsőfokú bíróság nem határozott a per részbeni megszüntetéséről, sem pedig a megszüntetett résszel kapcsolatos elsőfokú perköltség viseléséről. Az elsőfokú bíróság helyesen tekintette pervesztesnek a felperest abban az összegben is, amellyel a keresetét leszállította, és ehhez képest helyesen állapította meg a peres felek pernyertességének-pervesztességének arányát, és helyesen döntött a perköltség viseléséről és annak összegéről is. Emiatt az ítélőtábla nem látott jogi lehetőséget a felperest terhelő elsőfokú részperköltség mérséklésére.

A Ptk. 301/A. §-ába foglalt rendelkezéseket a 2002. évi XXXVI. törvény 6. §-a iktatta be azzal, hogy ezek a rendelkezések a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésével egyidejűleg lépnek hatályba. A törvény kimondta, hogy e rendelkezéseket a hatályba lépést követően kötött szerződésekre kell alkalmazni.

A Ptk. 301/A. §-a 2004. május 1-jén lépett hatályba, a peres felek között a vagyonbiztosítási szerződés ennél korábbi időpontban, 2001. május 25-én jött létre. Ezért a peres felek jogviszonyára a Ptk. 301/A. §-ában foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók.

A biztosítási szerződés megkötésének időpontjában hatályos Ptk. 301. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján az ítéltábla pontosította az elsőfokú bíróság ítéletét az alperest terhelő biztosítási szolgáltatás tőkeösszege után járó késedelmi kamat mértéke vonatkozásában.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest másodfokú perköltség megfizetésére, míg a fellebbezési eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

, 2012. április 20.

. Molnár Ambrus s. k.
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor s. k.
s. k.
előadó bíró

Dr. Csóka István

bíró